

Tria personal

per Xulio Ricardo Trigo

Jordi Tiñena

El somriure del viking

Capital Books, Barcelona, 2017.

Una llarga trajectòria farcida de novel·les excel·lents avala el nou títol de Jordi Tiñena, un autor que ha guanyat premis com el Pin i Soler o el Ciutat d'Alzira i que ha conreat principalment la narrativa, amb incursions en la novel·la històrica.

En Tiñena és un novel·lista que sap harmonitzar magistralment el llenguatge amb l'època i amb els personatges que escull a cada llibre, una característica no tan freqüent com seria desitjable. Al capdavant, però, les històries les construïm amb paraules i la dosi de versemblança necessària a cada novel·la comença en aquest port; de fet, cada novel·la és un port on van arribant personatges, cadascun amb la seva història, amb les seves pulsions vitals que s'estendran pel territori escollit.

Aquesta metàfora té molt a veure amb la darrera obra de l'autor. *El somriure del viking* és realment una novel·la molt adequada als temps que vivim, malgrat situar-se al 1012, en una ciutat de Turtuxa que és el bastió més extrem de la cristiandat. Turtuxa és aleshores una cruïlla de cultures, d'homes i dones vinguts d'arreu que es barregen amb els habitants autòctons i que de cop han de conviure amb altres de molt diferents, guerrers del nord que s'instalen prop d'Amposta i comencen a estendre la seva influència i la seva cultura pel delta de l'Ebre.

La lluita pel poder, i també la vida quotidiana que apropa sempre els éssers humans, la recuperació d'una època difícil d'imaginar a hores d'ara, les petjades que els homes del nord van deixar al sud de Catalunya... En Tiñena aprofundeix en aquests elements per oferir-nos una novel·la vibrant, molt entretinguda, en la qual batega aquell temps llunyà, fent-lo proper i entenedor. També fent valuosa aquella màxima que ens parla d'una humanitat que ha quedat enrere, però que, en el fons, no la integraven persones tan alienes a les característiques que ara mateix ens defineixen: l'amor, el poder, l'instint de supervivència.

Un dels aspectes més aconseguits d'*El somriure del viking*, a més d'aquesta manera de situar-nos en un passat que ens costava d'imaginar, són els seus personatges. Tant el cap dels vikings, l'Aslak, com el geògraf Ibn Mehzin, que articula la novel·la amb la precisió del seu ofici, resulten propers al lector, configu-

rant-se com els màxims interlocutors de dues cultures que no es comporten al capdavant d'una manera tan distinta.

Una novel·la excel·lent, de lectura amable i senzilla, que sap posar davant els lectors una època oblidada sense que es perdi la complexitat i la petjada humana dels seus protagonistes. A més d'una obra que materialitza un territori a través del llenguatge, un espai que ens pertany i que enriqueix els nostres orígens. Imprescindible.

Isidre Grau

La ciutat dels solitaris

Gregal, Barcelona, 2017.

Què rebem en herència? Ens condiciona realment? Hem d'acomodar-nos al camí que van traçar els nostres avantpassats o es fa necessari traçar-ne un de nou? La novel·la d'Isidre Grau, *La ciutat dels solitaris*,

aprofundeix en aquests postulats. Un grup humà amb els seus daltabaixos, amb les alegries, misèries i certeses que sempre l'acompanyen; una història que es pot comentar des de la novel·la social de caire centreeuropeu.

L'Isidre Grau és un escriptor de llarg alè, dels que han passat la vida afegint-hi una nova línia sense perdre de vista l'anterior. Recordo que el vaig començar a llegir amb *Els colors de l'aigua*, Premi Sant Jordi 1985, i em va cridar l'atenció la seva clari-vidència a l'hora de retratar personatges i fer que passessin a formar part del nostre imaginari. Sovint la novel·la, per als lectors i lectores, té molt a veure amb la creació de personatges que ens puguin acompanyar en el nostre recorregut vital.

En Maurici Perera, de la novel·la que comentem avui, la darrera de l'autor, és un d'aquests que no resulta fàcil oblidar. Se't queda dins i es converteix en una altra veu de la nostra experiència, atès que ha estat capaç de portar-nos de la mà per una història singular. En realitat, tots els personatges de *La ciutat dels solitaris* persegueixen situar-se en el món, trobar algun punt de confluència amb els altres, amb els paisatges propers, per continuar ancorats a aquest món.

Novel·la de personatges, doncs, gairebé coral, que ens va mostrant una època i les dificultats per descobrir qui som quan el passat sembla ser tan sols un somni llunyà. L'Isidre Grau ens dona elements per entendre que no resulta possible trobar-nos sense trobar els altres, que el món amenaça sempre d'anar massa ràpid per a la nostra capacitat d'anàlisi. *La ciutat dels solitaris* és una d'aquestes novel·les que et fan més savi, capaces de dotar-nos amb recursos de supervivència i d'aconseguir que donem per ben escollit el temps de la lectura.

Seria bo que aquesta novel·la ens servís per a recuperar algunes de les obres de l'autor, com ara *Els amants volàtils* (2011), en què ja havia fet acte de presència aquest excel·lent personatge que és en Maurici Perera.

John Irving

L'Avinguda dels Misteris

Edicions 62, Barcelona, 2016.

La línia que separa els *best-sellers* de la literatura de qualitat és tan fina i anacrònica que molt sovint ens la trobem ferida i travessada per múltiples propostes. Encara no queda tan lluny que al darrere dels *best-sellers* hi havia noms com Umberto Eco, García Márquez o Juan Carlos Onetti. Investigar entre aquelles novel·les que surten marcades com a *best-seller* és una de les opcions més divertides del lector o lectora irredempt, d'aquells que no ens conformem només amb les opinions dels altres i volen aprofundir en la novel·la com a entreteniment.

Molts pensaran que faig trampa, que jugo amb avantatge. La literatura de John Irving fa temps que va saltar la línia i, malgrat la difusió massiva

que li atorguen les editorials, ha establert fites importants, tan sols per la qualitat de les seves pàgines. Una de les més significatives va ser *Prnceps de Maine, reis de Nova Anglaterra*, també coneguda pel nom del film que es va veure fa uns anys a les nostres pantalles, *Les normes de la casa de la sidra*, dirigida per Lasse Hallström, una gran pel·lícula.

L'Irving, un autor incombustible que, em fa l'efecte, alterna grans projectes amb d'altres de més alimentaris, ens ofereix ara aquesta *L'Avinguda dels Misteris*. Pel que hem pogut comprovar, és una de les novel·les en què proposa una trama abastadora, una dissecció del món i de les persones que l'habiten des de la saviesa d'un pols narratiu capaç de vèncer qualsevol reticència.

La fotografia i el cinema ens han ofert alguna vegada panoràmiques sobre l'univers que envolta els nens de les escombraries, la pobresa a l'estadi zero, quan la humanitat es barreja amb el més vil, quan es fa necessari buscar la supervivència entre les immundícies i lluitar per ella contra la resta dels animals de la creació. Aquest és el rerefons d'una novel·la sorprenent i plena de tensió, d'una història que ens aboca al fons de la condició humana per enlairar-se de seguida impulsada pels seus meravellosos personatges.

Sens dubte, el principal suport de la novel·la en aquest sentit és en Juan Diego, un nen de les escombraries que és un gran lector, que alimenta la seva passió amb els llibres que altres han rebutjat. Envoltat de secundaris impagables, l'autor ens traça un panorama ple de desolació que, alhora, té una sortida pendent, la que s'obre quan transites el camí de la cultura, quan t'amares de sentits en aquesta recerca permanent i mutable que suposa la lectura.

A més que per concepció, per estructura, pels personatges, *L'Avinguda*